

Materiały na sesję Rady Powiatu Wodzisławskiego
w dniu 28 listopada 2024 r.

TEMAT:

**Informacja z realizowanych przez Wydział Ochrony
Środowiska Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu
Śląskim zadań w zakresie ochrony środowiska**

za okres od 1 listopada 2023 r. do 31 października 2024 r.

Listopad 2024 r.

Spis treści

Spis treści	2
1 Podstawy prawne	3
2 Wstęp	4
3 Opis zadań z zakresu ochrony środowiska, będących w kompetencji Starosty Wodzisławskiego wraz z liczbą rozpatrzonych spraw w poszczególnych zakresach	5
3.1 Gospodarka wodno-ściekowa	5
3.2 Gospodarka odpadami	5
3.3 Ochrona powietrza oraz ochrona przed polami elektromagnetycznymi	6
3.4 Ochrona przyrody	6
3.5 Ochrona powierzchni ziemi	7
3.6 Pozostałe zadania Starosty oraz Powiatu z zakresu przepisów o ochronie środowiska	8
4 Sprawy skomplikowane	9
4.1 Wydobywanie i przetwarzanie odpadów w rejonie stożka przy szybie Leon II w Rydułtowach	9
4.2 Zapożarowanie hałdy w Radlinie i niekontrolowana emisja pyłów do powietrza	10
4.3 Zapożarowanie hałdy w Pszowie	11
4.4 Wytwórnia mieszanek asfaltowo-bitumicznych w Bukowie	13
5 Finansowanie w zakresie ochrony środowiska	15
6 Podsumowanie i wnioski	15

1 Podstawy prawne

Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim wykonuje zadania publiczne w zakresie kształtowania środowiska i jego ochrony na poziomie przewidzianym przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego dla samorządu na szczeblu powiatu. Na zasadzie przepisu art. 4 ust. 1 pkt 12) – 14) ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107) powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- 1) gospodarki wodnej;
- 2) ochrony środowiska i przyrody;
- 3) gospodarki odpadami, geologii i górnictwa oraz rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego.

Realizując swe działania (zarówno w zakresie działań własnych powiatu jak również zadań zleconych z zakresu administracji rządowej) Powiat działa w oparciu o przepisy następujących ustaw:

- 1) z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572);
- 2) z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.);
- 3) z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- 4) z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.);
- 5) z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478);
- 6) z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 530 ze zm.);
- 7) z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 883);
- 8) z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1082);
- 9) z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1290);
- 10) z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1505);
- 11) z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1580 ze zm.);
- 12) z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 697);
- 13) z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2056 ze zm.);
- 14) z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130);
- 15) z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o cenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112);
- 16) z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2336);
- 17) z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1004);

18) z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 573);

oraz przepisów wykonawczych do ww. ustaw, a także innych aktów prawnych z zakresu: budownictwa, geodezji, ochrony gruntów rolnych i leśnych, prawa spółek handlowych, prawa cywilnego, prawa wykroczeń, swobody działalności gospodarczej i innych.

Podstawowym zadaniem administracji publicznej jest realizacja zadań publicznych w określonych dziedzinach powierzonych jej na mocy przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Zadanie tak sformułowane przybiera swą najpełniejszą formę i konkretyzuje się zwłaszcza w wydawaniu decyzji administracyjnych, tj. władczych rozstrzygnięć, które kształtują prawa i obowiązki stron postępowania, w szczególności wnioskodawcy ubiegającego się o wydanie konkretnego rozstrzygnięcia.

2 Wstęp

Niniejsza informacja obejmuje okres od 1 listopada 2023 r. do 31 października 2024 r., gdyż poprzednie sprawozdanie przedłożone było Radzie Powiatu Wodzisławskiego w listopadzie 2023 r.

Kompetencje organów powiatowych w zakresie ochrony środowiska są ściśle wyznaczone przepisami prawa i obejmują sprawy związane z gospodarką wodno-ściekową, ochroną powietrza, gospodarką odpadami, ochroną przyrody, jak również ochroną powierzchni ziemi, wydobywaniem kopalin, gospodarką łowiecką i leśną oraz ochroną przed hałasem, a także ochroną przed polami elektromagnetycznymi.

Ponadto, w każdym z powyższych zakresów Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim prowadzi czynności rozpoznawcze lub ustalenia stanów faktycznych, które nie mieszczą się w ramach postępowania administracyjnego. Nader często zdarzają się wyjazdy interwencyjne, związane ze zgłoszeniami dokonywanymi zarówno przez mieszkańców Powiatu Wodzisławskiego jak również organy administracji publicznej.

W powyższych zakresach przeprowadzane są także kontrole, zarówno planowane, jak również wynikające z interwencji innych organów, np. Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Wydział Ochrony Środowiska prowadzi także obsługę dotacji celowych ze środków budżetu Powiatu Wodzisławskiego oraz sprawuje nadzór nad finansowaniem zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez komórki organizacyjne Starostwa i powiatowe jednostki organizacyjne.

Częste są również interwencje mieszkańców powiatu w zakresie negatywnego oddziaływania hałasu lub zapylenia i emisji gazów na miejsca zamieszkania ludzi.

Pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska biorą także udział w niezapowiedzianych czynnościach urzędowych wspólnie z Gminami oraz Policją w zakresie interwencji związanych z nielegalnym składowaniem lub magazynowaniem odpadów.

Pracownicy Wydziału przeprowadzają oględziny drzew wnioskowanych do usunięcia, kontrole wykonanych nasadzeń zastępczych oraz czynności sprawdzające w zakresie zachowania żywotności posadzonych drzew w zamian za usunięte.

Natomiast trudnymi oraz absorbującymi tematami w okresie sprawozdawczym były zapożarowania hałd w Radlinie, Rydułtowach, Pszowie oraz w Wodzisławiu Śląskim. Wszystkie z tych obiektów wykazują aktywność termiczną, powodując przy tym emisje do powietrza uciążliwych gazów i pyłów.

3 Opis zadań z zakresu ochrony środowiska, będących w kompetencji Starosty Wodzisławskiego wraz z liczbą rozpatrzonych spraw w poszczególnych zakresach

3.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne w zakresie kompetencji Starosty leżą zadania związane z: nadzorem i kontrolą nad działalnością spółek wodnych, gospodarowaniem innym mieniem związanym z gospodarką wodną stanowiącym własność Skarbu Państwa, wykonywaniem prawa pierwokupu w przypadku sprzedaży gruntów pod śródlądowymi wodami stojącymi, przejściem lub wykreśleniem do zasobu gruntów pokrytych śródlądowymi wodami płynącymi oraz zatwierdzaniem statutów spółek wodnych.

Wydano oraz przedłużono łącznie **44** legitymacje Społecznej Straży Rybackiej, wzięto udział w **3** Walnych Zgromadzeniach Spółek Wodnych Melioracyjnych oraz Spółki Wodociągowej, a także udzielono **kilku** pisemnych i ustnych konsultacji oraz wyjaśnień z zakresu gospodarki wodnej. Po powodzi postanowiono zaplanować w budżecie na 2025 r. dotację celową dla spółek wodnych melioracyjnych.

3.2 Gospodarka odpadami

Do zadań z zakresu gospodarki odpadami należy w szczególności prowadzenie spraw związanych z:

- 1) udzielaniem pozwoleń na wytwarzanie odpadów;
- 2) udzielaniem zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie przetwarzania odpadów w procesie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów;
- 3) udzielaniem zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów.

W tym zakresie udzielono:

- pozwoleń na wytwarzanie odpadów - **4**;
- zezwoleń na przetwarzanie odpadów w procesie odzysku lub unieszkodliwiania oraz zezwoleń na zbieranie odpadów - **11**;
- wyjaśnień i informacji związanych z gospodarką odpadami - **27**.

Ponadto, cofnięto dwie decyzje w zakresie gospodarki odpadami na zwałowisku odpadów pogórnich w Rydułtowach.

W okresie sprawozdawczym wykonano szereg czynności terenowych: oględziny, kontrole, czynności rozpoznawcze związane z prowadzoną gospodarką odpadami przez podmioty posiadające zezwolenia w zakresie przetwarzania odpadów oraz nieposiadające zezwoleń.

3.3 Ochrona powietrza oraz ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Do zadań z zakresu ochrony powietrza oraz ochrony przed polami elektromagnetycznymi należy w szczególności prowadzenie spraw związanych z:

- 1) udzielaniem pozwoleń na emisję gazów lub pyłów do powietrza,
- 2) prowadzeniem postępowań kompensacyjnych w związku z ubieganiem się o uzyskanie pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza;
- 3) wydawaniem decyzji dotyczących zezwoleń na uczestnictwo we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji,
- 4) udzielaniem pozwoleń zintegrowanych,
- 5) przyjmowaniem zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

Ilości spraw w poszczególnych zakresach:

- postępowania kompensacyjnego w związku z ubieganiem się o uzyskanie pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza - **1**
- pozwolenia na emisję gazów lub pyłów do powietrza – **12**;
- decyzje i raporty dotyczące zezwoleń na uczestnictwo we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji – **5**;
- zmiana pozwoleń zintegrowanych –**2**;
- zgłoszenia instalacji, które nie wymagają pozwolenia na emisję gazów lub pyłów do powietrza – **4**;
- informacje i sprawozdania w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza – **11**;
- przegląd pozwoleń zintegrowanych – **1**;
- wyniki pomiarów i analiz wynikające z zapisów pozwoleń zintegrowanych – **17**;
- przyjmowanie zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne – **20**.

3.4 Ochrona przyrody

Do zadań w zakresie ochrony przyrody należy w szczególności prowadzenie spraw związanych z wycinką drzew oraz kontrolą nasadzeń w ramach kompensacji przyrodniczej, a także rejestracją zwierząt podlegających ograniczeniom na podstawie przepisów Unii Europejskiej. Równocześnie w kompetencji Starosty leżą sprawy związane z Prawem łowieckim oraz ustawą o lasach.

Starosta jest właściwy do wydania zezwolenia na wycinkę drzew lub krzewów w zakresie, w jakim są one wykonywane przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy – z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu. Ponadto, w zakresie kompetencji Starosty wynikających z ustawy o ochronie przyrody jest rozpatrywanie wniosków w sprawie wpisu lub wykreślenia z rejestru zwierząt podlegających ograniczeniom na podstawie przepisów Unii Europejskiej.

Ilości spraw w poszczególnych zakresach:

- zezwolenia na wycinkę drzew lub krzewów – **192**;
- ilość przeprowadzonych kontroli nasadzeń - **122**
- przyjmowanie zgłoszeń o wywrotach i wyłomach drzew – **29**;
- wnioski o wpis do rejestru zwierząt – **100**;
- wnioski o wykreślenie z rejestru – **30**;
- ilość wpisów poszczególnych gatunków zwierząt do rejestru – **141**;
- zezwalanie na posiadanie i hodowlę chartów rasowych lub ich mieszańców – **4**;
- zaświadczenia oraz informacje o nieobjęciu nieruchomości uproszczonym planem urządzenia lasu, inwentaryzacją stanu lasu lub decyzją określającą zadania z zakresu gospodarki leśnej, wydaną na podstawie inwentaryzacji stanu lasów – **1029**.

3.5 Ochrona powierzchni ziemi

W oparciu o przepisy ustawy Prawo geologiczne i górnicze Starosta jest właściwy do prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących:

- 1) koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż;
- 2) projektów robót geologicznych, hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich;
- 3) dokumentacji geologicznych, hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich oraz innych dokumentacji geologicznych.

Starosta Wodzisławski jako organ administracji geologicznej opiniuje i uzgadnia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Ponadto, zgodnie z przepisami prawa Starosta Wodzisławski prowadzi rejestr i obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych ruchach. Bazą terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych jest System Osłony Przeciwsuwiskowej, prowadzony przez Państwowy Instytut Geologiczny, według którego lokalizuje się występowanie tego typu terenów.

Ilości spraw w poszczególnych zakresach:

- koncesje na wydobywanie kopalin ze złóż, stwierdzenie wygaśnięcia koncesji oraz nadzór nad wykonywaniem warunków koncesji – **9**;
- projekty robót geologicznych, hydrogeologicznych, geologiczno-inżynierskich – **15**;
- dokumentacje geologiczne, hydrogeologiczne, geologiczno-inżynierskie, inne dokumentacje geologiczne – **11**;
- przyjmowanie projektów robót geologicznych związanych z wykorzystaniem ciepła Ziemi – **2**;
- opinie i uzgodnienia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego – **10**;

- nadzór (analiza składanych informacji i informacje o zmianach zasobów złoża kopaliny, wpisy do rejestrów obszarów górniczych, przyjmowanie zgłoszeń rozpoczęcia robót, zgłoszenia o poborze próbek) – **21**,
- wpisy do rejestru obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych oraz karty obserwacyjne – dokonano wpisu do rejestru dla **11** obszarów wraz z utworzeniem kart osuwisk. Łączna liczba terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych na terenie powiatu wodzisławskiego wynosi **708** pozycji w rejestrze.

Na podstawie przepisów Prawa ochrony środowiska Starosta Wodzisławski zlecił opracowanie aktualizacji wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie powiatu wodzisławskiego. Wyniki aktualizacji nie wykazały istnienia dodatkowego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, które powstało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. oraz wynika z działalności, która prowadzona była na danym terenie i została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r.

3.6 Pozostałe zadania Starosty oraz Powiatu z zakresu przepisów o ochronie środowiska

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, Rada powiatu, w drodze uchwały, może ograniczyć lub zakazać używania jednostek pływających lub niektórych ich rodzajów na określonych zbiornikach powierzchniowych wód stojących oraz wodach płynących, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia odpowiednich warunków akustycznych na terenach przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Takiej uchwały w okresie sprawozdawczym nie podjęto.

Natomiast w kompetencji Starosty pozostają również następujące sprawy:

- wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu – 2 (dzwony kościelne, urządzenia klimatyzacyjne przy obiekcie usługowym);
- prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie nałożenia obowiązku ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko – **2** (ograniczenie negatywnego oddziaływania zwałowiska odpadów pogórnictwa w Wodzisławiu Śl. i Rydułtowach);
- współpraca z organami administracji publicznej polegająca na opiniowaniu projektów dokumentów planistycznych w zakresie ochrony środowiska – **4**;
- udostępnianie informacji o środowisku, innych niż o lasach – **11**;
- udostępnianie publicznie dostępnych wykazów, celem realizacji zadań ustawowych określonych w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadzając wpisy o złożonych wnioskach i wydanych decyzjach – **31**;
- sprawozdania z zakresu gospodarki leśnej – **3**;
- sporządzanie zestawienia udokumentowanych zasobów wód podziemnych i wyników prac hydrogeologicznych – **1**.

Starosta Wodzisławski prowadzi także postępowania administracyjne związane z innymi uciążliwościami (zanieczyszczenia i hałas), powodowanymi przez następujące działalności:

- 1) zanieczyszczenie terenu substancjami olejowymi,
- 2) instalacje myjni samochodowych,

- 3) urządzenia chłodnicze obiektów handlowych,
- 4) suszarnia zbóż,
- 5) dzwony kościelne.

W tego typu sprawach Starosta Wodzisławski prowadzi szereg czynności urzędowych, wyjaśnień i korespondencji, a także czynności w zakresie wykonania wstępnego pomiaru hałasu oraz zleca wykonanie pomiarów dziennych jak i nocnych firmom posiadającym odpowiednią akredytację.

Warto również zaznaczyć, iż Starosta Wodzisławski prowadzi postępowanie egzekucyjne w sprawie ograniczenia transmisji hałasu z urządzeń instalacji myjni samochodowej samoobsługowej zlokalizowanej w Rydułtowach.

Ponadto, podejmowane są interwencje i wyjazdy służbowe bezpośrednio po otrzymaniu zgłoszenia, które następnie przekazywane są do właściwych organów (Wody Polskie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska).

4 Sprawy skomplikowane

4.1 Wydobywanie i przetwarzanie odpadów w rejonie stożka przy szybie Leon II w Rydułtowach

Decyzjami z dnia 21 czerwca 2024 r. Starosta Wodzisławski cofnął zezwolenia wydane spółce F.U.H.B. Marbud Sp. z o.o. z siedzibą w Rybniku: na przetwarzanie odpadów w procesie odzysku R12 poza instalacjami i urządzeniami, polegającego na selektywnej eksploatacji nasypów części zwałowiska przy szybie Leon II KWK ROW Ruch Rydułtowy oraz na przetwarzanie odpadów w procesach odzysku R3, R5 i R12 w instalacji – urządzeniu krusząco-sortującym do przetwarzania odpadów pogórnich, w rejonie stożka przy szybie Leon II w Rydułtowach.

Spółka F.U.H.B. Marbud Sp. z o.o. w Rybniku złożyła odwołania od powyższych decyzji, które przesłano wraz z aktami spraw do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach w dniu 22 lipca 2024 r.

Wyżej wymieniona spółka prowadziła prace na obiekcie hałdy w Rydułtowach w oparciu o umowę na sprzedaż (loco bryła obiektu) odpadów wydobywczych z rejonu objętego pozwoleniem na budowę pn.: „Rekultywacja i zabezpieczenie przed paleniem skały płonnej w rejonie stożka przy szybie Leon II KWK Rydułtowy KW S.A. Oddział KWK „Rydułtowy”, zawartą z Polską Grupą Górnictw S.A. w Katowicach.

Ponadto, spółka przejęła prawa i obowiązki wynikające z decyzji Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku o pozwoleniu na budowę dot. składowiska skały płonnej zgodnie z projektem technicznym pt.: „Rekultywacja i zabezpieczenie przed paleniem zwałowiska skały płonnej w rejonie stożka przy szybie Leon II”, ustalone dla Polskiej Grupy Górnictw S.A., a teren placu budowy został przekazany wnioskodawcy Protokołem nr 1/2016 w dniu 25 maja 2016 r.

Umowa zawarta pomiędzy Polską Grupą Górnictw S.A. a spółką MARBUD, utraciła ważność z dniem 26 lipca 2024 r. i według posiadanych informacji, jej realizacja nie będzie

kontynuowana, co wykluczyło ww. podmiot z dalszej eksploatacji hałdy z naruszeniem warunków wydanych decyzji administracyjnych.

Decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach z dnia 30 sierpnia 2024 r. znak: SKO.OS/41.9/2024/13330/AK, uchylona została decyzja Starosty Wodzisławskiego o cofnięciu decyzji Starosty Wodzisławskiego znak: WOŚ.6233.9.2017 z dnia 20 stycznia 2022 r., zezwalającej spółce F.U.H.B. MARBUD Sp. z o.o. w Rybniku, na przetwarzanie odpadów w procesach odzysku R3, R5 i R12 w instalacji – urządzeniu krusząco-sortującym do przetwarzania odpadów pogórnich, w rejonie stożka przy szybie Leon II w Rydułtowach.

Sprawa została przekazana przez SKO do ponownego rozpatrzenia.

W opinii SKO Starosta Wodzisławski winien wziąć pod uwagę wszystkie zgłaszane przez MARBUD zastrzeżenia, rozpoznać wszelkie zarzuty i do nich się ustosunkować.

W dniu 3 października 2024 r. wpłynęła informacja firmy MARBUD, że nie prowadzi działalności związanej z przetwarzaniem odpadów w rejonie stożka przy szybie Leon II w Rydułtowach oraz, że na terenie hałdy nie znajdują się urządzenia do przetwarzania odpadów wykorzystywane przez firmę MARBUD.

W dniu 16 października 2024 r. wpłynęło pismo PGG S.A. w którym zawarto informację, że firma MARBUD zaprzestała z dniem 29 lipca 2024 r. prowadzenia działalności związanej z przetwarzaniem odpadów w instalacji w rejonie stożka przy szybie Leon II w Rydułtowach, natomiast wszystkie urządzenia do przetwarzania odpadów zostały usunięte z rejonu robót.

W dniu 22 października 2024 r. PGG S.A. Oddział KWK ROW Ruch Rydułtowy wystąpiła z wnioskiem o wydanie zezwolenia na przetwarzanie odpadów w procesie odzysku R12 poza instalacjami i urządzeniami. Sprawa jest w toku.

4.2 Zapożarowanie hałdy w Radlinie i niekontrolowana emisja pyłów do powietrza

Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śl. dysponuje dokumentacją pracy badawczo-rozwojowej pn. „Przeprowadzenie niezbędnych analiz i badań w celu ustalenia okoliczności i przyczyn zdarzenia wystąpienia osuwiska w dniu 16 września 2023 r. na rekultywowanym obiekcie w Oddziale KWK ROW Ruch Marcel oraz zaprojektowanie działań zaradczych”, wykonaną w lutym 2024 r. przez Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, przekazaną przez Polską Grupę Górniczą S.A. w Katowicach. Natomiast, w związku z powzięciem informacji, że posiadane opracowanie nie stanowi pełnej dokumentacji związanej z powstałym osunięciem, wystąpiono do Polskiej Grupy Górniczej S.A. o przekazanie pełnej dokumentacji w tym zakresie na potrzeby prowadzonych postępowań administracyjnych, jako materiał pomocniczy. W dniu 24 października 2024 r. przesłano ww. dokumentację z klauzulą objęcia jej tajemnicą przedsiębiorstwa.

W oparciu o przekazaną wcześniej dokumentację ustalono, że likwidacja zjawisk pożarowych obecnie aktywnych termicznie w części bryły rekultywacyjnej powinna być realizowana poprzez kontrolowaną rozbiórkę zapożarowanych nasypów, połączoną ze studzeniem i dogaszaniem wyeksploatowanego materiału. Ze względu na rozprzestrzenienie

się obszarów aktywnych termicznie należy przeprowadzić szereg działań mających na celu odcięcie nieaktywnych termicznie nasypów nowo formowanej bryły obiektu od aktywnych termicznie części bryły rekultywacyjnej „Marcel”.

Powyższe zapisy precyzują zakres działań niezbędnych do wykonania na obiekcie hałdy, by zlikwidować występujące zapożarowanie na styku części „starej” i „nowej”.

Z posiadanej dokumentacji wynika, że prawdopodobnymi przyczynami zdarzenia wystąpienia osuwiska było nieprawidłowe ukształtowanie skarp/zboczy bryły rekultywacyjnej „Marcel” oraz intensywne zjawiska termiczne związane z występowaniem pożarów endogenicznych. W związku z czym, prowadzenie dalszych prac powinno skupić się na dwóch czynnościach: zmniejszenie kąta nachylenia skarp/zboczy oraz likwidacji pożarów endogenicznych wewnątrz bryły rekultywacyjnej „Marcel”. Dodatkowo w dokumentacji zawarto szereg zaleceń w zakresie dalszej eksploatacji hałdy, lecz pełen obraz zdarzenia pozostaje w dyspozycji zespołu powołanego celem ustalenia wstępnych okoliczności i przyczyn zdarzenia.

W dniach: 7 czerwca 2024 r. oraz 9 lipca 2024 r. do Starostwa Powiatowego wpłynęły wnioski spółki „BAROSZ-GWIMET” odpowiednio w zakresie wydania zezwolenia na przetwarzanie odpadów w procesie odzysku R12 poza instalacjami i urządzeniami, prowadzącym do utraty statusu odpadów przetwarzania odpadów oraz zezwolenia na odzysk poza instalacjami i urządzeniami wykorzystywanymi do budowy bryły rekultywacyjnej. Wnioski procedowane są zgodnie z przepisami prawa.

Ponadto, Miasto Radlin złożyło wniosek z dnia 14 sierpnia 2024 r. do organu wyższej instancji o stwierdzenie nieważności zezwolenia na przetwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne w procesie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami, wykorzystywanymi do formowania bryły rekultywacyjnej na terenie Kompanii Węglowej S.A. w Katowicach Oddział KWK „Marcel” w Radlinie. Wniosek jest rozpatrywany przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach.

Podmiot prowadzący działalność na obiekcie hałdy był kompleksowo kontrolowany przez Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach w okresie od dnia 14 września 2023 r. do dnia 27 listopada 2023 r. Wykazane naruszenia nie dały podstaw do wszczęcia procedury związanej z cofnięciem zezwoleń wydanych przez Starostę Wodzisławskiego, a Inspektorat nie wystąpił do tego organu z wnioskiem o jej przeprowadzenie z uwagi na stwierdzone uchybienia.

4.3 Zapozarowanie hałdy w Pszowie

W związku z otrzymanymi interwencjami mieszkańców miasta Pszów i Rydułtowy oraz Burmistrza Miasta Pszów w sprawie uciążliwych emisji gazów i pyłów oraz zapożarowania hałdy „Wrzosek” w Pszowie, Starosta Wodzisławski prowadzi od dnia 25 lipca 2023 r. czynności urzędowe związane z ustaleniem zaawansowania prac dotyczących realizacji przez zarządzającego obiektem, obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia oraz przywrócenia środowiska do stanu właściwego zwałowiska „Wrzosek” w Pszowie.

W dniu 31 sierpnia 2023 r. spółka podpisała umowę na wykonanie zadania pn. „Przeprowadzenie doraźnych działań hamujących rozprzestrzenianie się zjawisk pożarowych na części zwałowiska Wrzosa I w Pszowie”. Zadanie obejmuje wykonanie wierzchniej okrywy izolacyjnej w miejscach występowania zjawisk pożarowych na terenie zwałowiska. Przekazanie terenu Wykonawcy, celem realizacji prac, nastąpiło w dniu 6 września 2023 r. Prace miały charakter doraźny i prewencyjny, mający zahamować rozprzestrzenianie się zjawisk pożarowych, ograniczyć emisję gazów pożarowych do atmosfery, a tym samym ograniczyć uciążliwości dla mieszkańców Pszowa i Rydułtów.

Ponadto, spółka wykonała dokumentację projektowo-kosztorysową likwidacji zapożarowania oraz rekultywacji technicznej i biologicznej zwałowiska „Wrzosa I”, na podstawie której sporządzono harmonogram realizacji prac. Zgodnie z przedstawionym dokumentem, realizacja projektu ma nastąpić w ciągu trzech lat, a poszczególne etapy podzielono na czynności związane z wykonaniem obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia oraz przywrócenia środowiska do stanu właściwego zwałowiska „Wrzosa” w Pszowie, prawdopodobnie do końca 2028 r.

SRK S.A. pismem z dnia 22 lutego 2024 r. poinformowała, że zakończono zadanie związane z przeprowadzeniem doraźnych działań hamujących rozprzestrzenianie się zjawisk pożarowych na części zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie. Uzgodnione zostały warunki prowadzenia prac związanych z zabezpieczeniem gazociągu na terenie obiektu oraz drogi dojazdowej. Złożony został wniosek do NFOŚiGW na realizację projektu. Realizowane jest zadanie pn. „Likwidacja zapożarowania na części zwałowiska Wrzosa I w Pszowie”, które obejmuje cztery strefy wysokiej aktywności termicznej o pow. 6 652 m² w półn.-zach. części zwałowiska.

W lipcu 2024 r. uzyskano informację od przedstawicieli SRK S.A., że NFOŚiGW przyznał dotację na likwidację zapożarowania hałdy i realizację całego projektu zagospodarowania hałdy, w związku z czym do końca 2024 r. przewiduje się rozstrzygnięcie przetargu na wykonawcę zadania, a następnie podjęte zostaną prace kompleksowe związane z likwidacją zapożarowania i ukształtowaniem zwałowiska.

W związku z powyższym, w dniu 8 sierpnia 2024 r., nawiązując do wcześniejszej korespondencji dotyczącej obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia oraz przywrócenia środowiska do stanu właściwego zwałowiska „Wrzosa” w Pszowie, zwrócono się do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu o przedstawienie aktualnej sytuacji w zakresie realizacji zadania związanego z likwidacją zjawisk pożarowych na zwałowisku, zwłaszcza harmonogramu realizacji zadań projektowych.

Pismem z dnia 28 sierpnia 2024 r. SRK poinformowała, że obecnie proceduje wniosek o pozyskanie środków w ramach programu priorytetowego nr 2.6 „Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi, zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin” z NFOŚiGW, zgodnie z „Dokumentacją projektowo-kosztorysową likwidacji zapożarowania oraz rekultywacji technicznej i biologicznej”. W dniach 12-14 czerwca 2024 r. Wyższy Urząd Górniczy przeprowadził kontrolę w celu zaopiniowania wniosku o dofinansowanie projektu. W dniu 18 sierpnia 2024 r. przekazano do NFOŚiGW arkusz negocjacyjny wraz z opisem przedsięwzięcia i harmonogramem rzeczowo-finansowym.

Po podpisaniu umowy na dofinansowanie zadania, SRK uruchomi procedurę przetargową na przeprowadzenie rekultywacji zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie.

Planowany harmonogram robót:

- prace przygotowawcze – III kwartał 2025 r.;
- rekultywacja techniczna wraz z likwidacją zapożarowania – od III kwartału 2025 r. do końca II kwartału 2028 r.;
- rekultywacja biologiczna – od II kwartału 2026 r. do końca II kwartału 2028 r.;
- zabiegi pielęgnacyjne – od II kwartału 2028 do końca 2030 r.

Burmistrz Miasta Pszów pismem z dnia 12 września 2024 r. przekazał do SRK zawiadomienie mieszkańców w sprawie zapożarowania hałdy „Wrzosa” w Pszowie, z prośbą o ustosunkowanie się do treści zawiadomienia i udzielenie odpowiedzi w sprawie. Do pisma dołączono zawiadomienie o wydobywającym się dymie z hałdy Wrzosa, który szkodzi zdrowiu mieszkańców ulicy Kraszewskiego, żądania ugaszenia hałdy, rekultywacji, zagospodarowania oraz przywrócenia świeżego powietrza i przywrócenia ekosystemu w rejonie ul. Kraszewskiego. Równocześnie do pisma dołączono listę z podpisami mieszkańców i dokumentację fotograficzną.

Dodatkowo SRK dostarczyła do tut. Starostwa opis dot. likwidacji zapożarowania oraz rekultywacji technicznej i biologicznej zwałowiska „Wrzosa” w Pszowie. Założenia przedsięwzięcia przewidują poprawę stanu gleby i roślinności na terenie miasta Pszów i doprowadzą do rekultywacji terenu. Zaplanowano przemieszczanie mas ziemnych wyłącznie w obrębie obiektu, częściowe wybranie zagrzanego materiału, wychłodzenie i wbudowanie. Wykonane zostaną poziome i pionowe bariery termoizolacyjne metodą iniekcji otworowej. Następnie wykonana będzie rekultywacja techniczna (zagęszczanie warstw, kształtowanie zboczy i zbiorników retencyjnych) oraz biologiczna (warstwa biologicznie czynna i wprowadzenie roślinności).

Zasadniczym elementem przedsięwzięcia jest jak najszybsze wyeliminowanie bezpośredniego zagrożenia dla środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi poprzez likwidację uciążliwości środowiskowych (zapylenie, emisja gazów, ekspozycja zapachowa, hałas).

4.4 Wytwórnia mieszanek asfaltowo-bitumicznych w Bukowie

W dniu 23 maja 2024 r. Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. z o. o. z siedzibą w Raciborzu zwróciło się z wnioskiem do Starosty Wodzisławskiego o przeprowadzenie postępowania kompensacyjnego w związku z ubieganiem się o uzyskanie pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza dla nowej instalacji wytwórni mieszanek asfaltowo – bitumicznych w Bukowie.

Zgodnie z art. 225 ust 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska redukcja ilości substancji, o której mowa w ust. 1, może obejmować redukcję ilości substancji wprowadzanej do powietrza z instalacji spalania paliw stałych eksploatowanych w ramach zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami, usytuowanych na obszarze gminy, w której planowana jest budowa nowej instalacji lub dokonanie istotnej zmiany instalacji, poprzez sfinansowanie przez podmiot planujący budowę nowej instalacji lub istotną zmianę instalacji, trwałej likwidacji instalacji spalania paliw stałych

eksploatowanych w ramach zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami.

Natomiast, zgodnie z art. 225 ust 3 ustawy – Prawo ochrony środowiska za zgodą organu prowadzącego postępowanie kompensacyjne, redukcja ilości substancji, o której mowa w art. 225 ust. 1 i 2, może być dokonana na obszarze gminy sąsiadującej z gminą, w której planowana jest budowa nowej instalacji lub dokonanie istotnej zmiany instalacji.

Wnioskodawca zaplanował kompensację substancji (poza instalacją stanowiącą własność wnioskodawcy) w instalacji energetycznego spalania paliw w Przedszkolach Publicznych zlokalizowanych na terenie Raciborza.

Redukcja na terenie innej gminy stanowi wyjątek od reguły określonej w przepisach prawa. Odstąpienie od normy określonej w ustawie wymaga wykazania wyczerpania innych możliwości, które daje ustawodawca.

Wnioskodawca wskazał, iż wystąpił do Wójta Gminy Lubomia z zapytaniem o możliwość redukcji emitowanych substancji do powietrza na terenie gminy Lubomia, na które nie otrzymał odpowiedzi. Drugim działaniem w celu ograniczenia emisji było wystosowanie zapytania do jednej z firm działających na terenie gminy Lubomia, która nie wyraziła zainteresowania złożoną propozycją.

Tym samym Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. z o. o. z siedzibą w Raciborzu zdecydowało o braku możliwości przeprowadzenia redukcji emisji na terenie gminy Lubomia.

W ocenie organu powyższa możliwość redukcji emisji na terenie gminy Lubomia nie została wykorzystana.

Po zapoznaniu się ze złożonymi dokumentami wraz z uzupełnieniami złożonego wniosku Starosta wywiódł, iż nie znajduje podstawy do wyrażenia zgody na redukcje emitowanych substancji na obszarze gminy Racibórz sąsiadującej z gminą Lubomia, w której planowana jest budowa nowej instalacji.

Ustawodawca w art. 225 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, nie określił kryteriów warunkujących wyrażenie zgody organu prowadzącego postępowanie kompensacyjne na redukcję substancji na obszarze gminy sąsiadującej z gminą, na terenie której zaplanowano nową inwestycję. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że jednostki samorządu terytorialnego mają szeroki oraz konstytucyjnie zagwarantowany i sądownie chroniony zakres samodzielności.

W dniu 17 września 2024 r. Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. z o. o. z siedzibą w Raciborzu złożyło wniosek o zawieszenie ww. postępowania kompensacyjnego informując, iż wnioskodawca podejmie próby dokonania kompensacji na terenie gminy Lubomia. Ze względu na czas potrzebny do przeprowadzenia tych czynności wniesiono o zawieszenie postępowania.

W dniu 24 października 2024 r. wnioskodawca wniósł o podjęcie zawieszonego postępowania w związku z uzyskaną zgodą na redukcję zanieczyszczeń Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości w Lubomi.

5 Finansowanie w zakresie ochrony środowiska

W 2024 r. (stan na 30 września 2024 r.) w zakresie ochrony środowiska i gospodarki komunalnej zaplanowano lub sfinansowano następujące zadania:

1. Termomodernizacja budynku ośrodka zdrowia w Rydułtowach przy ul. Strzelców Bytomskich 11 - wykonanie dokumentacji projektowej w wysokości 4 719,51 zł. Zadanie zrealizowane przez Powiatowy Zakład Zarządzania Nieruchomościami.
2. Uzupełnienie skarp przy wjeździe na parking Starostwa Powiatowego oraz skarpy Powiatowego Młodzieżowego Ośrodka Sportu w wysokości 2 000,00 zł. Zadanie planowane do realizacji przez Zespół Szkół Technicznych w Wodzisławiu Śląskim.
3. Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni w wysokości 1 000,00 zł. Zadanie zrealizowane przez Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wodzisławiu Śląskim.
4. Projekt konkursowy pt. "Na klombie i na kanapce" w wysokości 8 000,00 zł. Zadanie zrealizowane przez Powiatowy Ośrodek Kształcenia Ustawicznego w Wodzisławiu Śląskim.
5. Urządzanie terenów zielonych wraz z rekultywacją skarp i nasadzeniami w wysokości 10 000,00 zł. Zadanie zaplanowane przez Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Rydułtowach.
6. Nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej w wysokości 2 000,00 zł. Zadanie zaplanowane przez Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Pszowie.
7. Likwidacja starego nieuszczelnego zbiornika na nieczystości ciekłe i zabudowa nowego – dotacja celowa dla Polskiego Związku Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy "Róża" w Wodzisławiu Śląskim w wysokości 5 000,00 zł.
8. Wydatki Wydziału Ochrony Środowiska związane z opracowaniem aktualizacji wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz zleceniem wykonania pomiarów hałasu emitowanego do środowiska i jego rozprzestrzeniania, w łącznej wysokości 16 851,00 zł.

6 Podsumowanie i wnioski

Podstawowym założeniem ochrony środowiska jest, aby jej realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Na Staroście spoczywa obowiązek udzielania wszelkiego rodzaju pozwoleń, zezwoleń i koncesji, uzyskiwanych przede wszystkim w procesach prowadzenia działalności gospodarczej, mającej bezpośrednio oddziaływanie na środowisko. Zadania z tego zakresu, realizowane są przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska.

Obserwuje się, że ilość rozpatrywanych spraw dotyczących ochrony środowiska jest porównywalna z latami ubiegłymi, natomiast zauważyć można tendencję wzrostową spraw mających skomplikowany charakter i wymagających przeprowadzenia obszernego postępowania dowodowego oraz wnikliwej analizy przepisów prawa.

Natomiast w odniesieniu do poruszonych w niniejszym sprawozdaniu spraw skomplikowanych i trudnych do rozwiązania stwierdzić przyjdzie, że temat zwałowisk odpadów pokopalnianych jest o tyle skomplikowany, że z jednej strony konieczne jest wydobywanie zapożarowanych mas odpadowych, by nie dopuścić do rozprzestrzeniania się aktywności termicznej na cały obszar hałdy, a z drugiej zaś strony każda ingerencja związana z wydobywaniem odpadów powoduje unos drobnych frakcji pyłowych do powietrza, zwłaszcza że zagrzane masy skały płonnej mają wysokie temperatury.

Eksploatacja hałd powoduje uciążliwości zwłaszcza w niesprzyjających warunkach atmosferycznych, kiedy eksploatowane są rejonu aktywne termicznie lub kiedy dochodzi do osunięcia skarp zwałowiska. Dlatego w ramach sprawowanego nadzoru administracyjnego zarówno Starosta Wodzisławski jak i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach wykonują systematycznie czynności terenowe i urzędowe, by dopilnować prawidłowości wykonywanych robót na podstawie udzielonych zezwoleń. Warunkiem prawidłowej eksploatacji jest wykonywanie wszelkich robót zgodnie z dokumentacjami projektowymi i wykonawczymi, przy wykorzystaniu doświadczenia firmy i opinii naukowych.